

การประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

An Evaluation of the Nursing Specialty in Nursing Administration Program at the Royal Thai Army Nursing College

บทความวิจัย

ปราณี อ่อนศรี* สุพัตรา วัชรเกตุ** รุ่งนภา กุลภักดี***

Pranee Onsri, R.N., M.Sc., Ed.D.*

Supattra Wacharagate, R.N., M.S.N.**

Rungnapa Kulpakdee, R.N., M.S.N.***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล ในด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการอบรม และผลผลิตของหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาลรุ่นที่ 10 และรุ่นที่ 11 จำนวน 83 คน และผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว 1 ปี จำนวน 37 คน แบบสอบถามและคำถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเชื่อมั่น 0.82 ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับดี โดยที่ผลผลิตจากการอบรม มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.54) รองลงมาได้แก่ การดำเนินการจัดอบรม และปัจจัยนำเข้า โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.58) และ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.61) ตามลำดับ จุดเด่นของหลักสูตรจำแนกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านเนื้อหาหลักสูตร และด้านผู้สอน สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร ได้แก่ การบริหารจัดการ การศึกษาดูงานและการฝึกภาคปฏิบัติ และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ในส่วนผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษามีข้อคิดเห็นว่าสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรนี้ควรมีสมรรถนะด้านบริหาร ภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสารการประสานงาน การคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ การจัดการข้อมูลและสารสนเทศ

การประเมินหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับดี แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การศึกษาดูงานและการฝึกภาคปฏิบัติ และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ รวมถึงสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรนี้ ดังนั้น ผู้รับผิดชอบหลักสูตรควรนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีสมรรถนะและความสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล

Corresponding Author: **พันโทหญิง ดร. อาจารย์พยาบาล ภาควิชาความรู้พื้นฐาน วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก,

E-mail: pranosi@hotmail.com

**พันเอกหญิง อาจารย์หัวหน้าภาควิชาภาควิชาความรู้พื้นฐาน วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

***พันเอกหญิง ประจักษ์กรมแพทย์ทหารบก ช่วยราชการวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

Abstract

This study was aimed to evaluate input, process, and output of the Nursing Specialty in Nursing Administration Program at the Royal Thai Army Nursing College, to analyze the graduates' opinions and their superiors needs for nursing administration continuing education and the suggestions for program development. The data were collected by using 5 rating scale questionnaires with its reliability of .82. The totally 83 graduates of the Program class 10 and class 11 were asked to fill the questionnaire. Thirty-seven of their superiors were purposively selected to fill the opinions in opened-end questionnaire about their needs for nursing administration continuing education and the suggestions for program development. The data were analyzed by using descriptive statistics and content analysis. The results were found as follows: The graduates evaluated the input, process, and output of the Nursing Specialty in Nursing Administration Program being appropriated in the high level. The output had the highest mean in the graduates' opinions ($\bar{X} = 4.48$, $SD = 0.54$) following by the process and input respectively. ($\bar{X} = 4.24$, $S.D. = 0.58$, $\bar{X} = 4.23$, $S.D. = 0.61$). The strength of curriculum was divided into 2 point such as content of curriculum and lecturer. Suggestions for curriculum improvement were curriculum management, hospital visiting, nursing practicum and learning facility. Graduates' superiors suggested about graduates' competency such as management, leadership, nursing, communication and coordination, analytical thinking and decision making, as well as data management and information technology.

The overall program evaluation was in high level. However, the graduates and their superiors suggested about curriculum management, hospital visiting, nursing practicum, learning facility and graduates' competency. The course managers should take the evaluation results into account for proper improvement to enhance optimum working effectiveness of the graduate and meet their needs.

Keywords: Program evaluation, Nursing Specialty Program, Nursing Administration

บทนำ

ผู้บริหารทางการแพทย์ทุกระดับเป็นปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญประการหนึ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้นำในการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพและการพยาบาลที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้น ดังนั้นผู้บริหารทางการแพทย์ทุกระดับย่อมต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะหลักอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญอันนำไปสู่การสร้างคามเข้มแข็งของระบบการบริการผู้นำในระบบสุขภาพของประเทศ ของภูมิภาคและของโลกในอนาคต

สภาการพยาบาลตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมผู้บริหารและผู้นำทางการแพทย์ให้เป็นผู้มีกระบวนทัศน์ในการพัฒนาระบบบริการและเป็นผู้มีสมรรถนะสูง จึงได้มีการจัดทำสมรรถนะของผู้บริหารและผู้นำทางการแพทย์ระดับต่าง ๆ จำนวน 9 สมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะที่ 1 ภาวะผู้นำ

สมรรถนะที่ 2 การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพ
สมรรถนะที่ 3 การสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ สมรรถนะ
ที่ 4 จรรยาบรรณวิชาชีพ จริยธรรม และกฎหมาย สมรรถนะ
ที่ 5 นโยบายและสิ่งแวดล้อมด้านสุขภาพ สมรรถนะที่ 6
การวางแผนความสำเร็จขององค์กร สมรรถนะที่ 7 ความเป็น
มืออาชีพในวิชาชีพการพยาบาล สมรรถนะที่ 8 การสร้าง
เครือข่ายและเสริมพลังชุมชน และสมรรถนะที่ 9 ความเป็น
นานาชาติ (สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ, 2557) และสนับสนุนให้
ดำเนินการจัดทำหลักสูตรการบริหารการพยาบาลสำหรับ
ผู้บริหารและผู้นำทางการแพทย์ โดยได้จัดแบ่งเป็น 3 ระดับ
ได้แก่ ระดับหัวหน้าหอผู้ป่วย/หน่วยงาน ระดับหัวหน้ากลุ่ม
การพยาบาล/ผู้ตรวจการพยาบาล และระดับหัวหน้าพยาบาล
เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ และ
แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารการพยาบาลระดับ
หัวหน้าหอผู้ป่วย/หน่วยงานเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการแพทย์

การบริหารจัดการทางการพยาบาล (การจัดการเชิงกลยุทธ์ การจัดการความรู้ การบริหารคุณภาพ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การนิเทศทางการพยาบาล เศรษฐศาสตร์สุขภาพ) ศิลปะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ บทบาทของหัวหน้าหอผู้ป่วยด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพ รวมทั้งการนำนโยบายสุขภาพ และการจัดสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการบริหารจัดการหอผู้ป่วย/หน่วยงาน (สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ, 2557)

ปัจจุบันวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ได้เปิดหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการบริหารการพยาบาลมาแล้วจำนวน 11 รุ่น (วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก, 2556) ซึ่งครบวาระ 5 ปีที่ต้องมีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร การปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างหลักสูตรใด ๆ จำเป็นต้องได้รับการประเมินอย่างต่อเนื่องเพื่อทราบว่าการพัฒนาและนำหลักสูตรไปใช้นั้นทำให้ผู้เข้ารับการศึกษามุ่งสู่วัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละรายวิชาและในภาพรวมของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด และอย่างไร (สุวิมล ติรภานันท์, 2550; สมคิด พรหมจ้อย, 2552; มยุรี บุญริ้ว, 2547) การประเมินหลักสูตรเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของหลักสูตรหรือแผนงานตลอดจนพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรว่ามีมากน้อยเพียงใด สามารถทำได้ทั้งการประเมินก่อนเริ่มหลักสูตร ประเมินขณะที่หลักสูตรกำลังดำเนินอยู่ และการประเมิน ผลหลังจากดำเนินงานได้สิ้นสุดแล้ว (พิสนุ พงศ์ศรี, 2551; พัทธนี สมพงษ์, 2555) หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการบริหารการพยาบาล รุ่นที่ 7 ถึง 11 เป็นหลักสูตรที่มีระยะเวลาศึกษา 16 สัปดาห์ ตามที่ได้รับอนุมัติหลักสูตรจากสภาการพยาบาล ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร คณะผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการประเมินหลักสูตรและติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับสภาวการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานงานบริการพยาบาลที่ประชาชนพึงได้รับอย่างแท้จริงต่อไป

คณะผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้ทำการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation research) ขึ้นโดยการประเมินหลักสูตรทั้งในด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ผู้เข้ารับการอบรม วิทยากร สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ด้านการดำเนินการจัดอบรม (Process) และด้านผลผลิตจากการอบรม (Output) เพื่อนำผลการประเมินที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรในด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านการดำเนินการจัดอบรม (Process) และด้านผลผลิตจากการอบรม (Output)
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการพัฒนาหลักสูตรของผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรและผู้บังคับบัญชาโดยตรง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการประเมินเชิงระบบของ David Bushnell (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2554) ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านการดำเนินการจัดอบรม (Process) และด้านผลผลิตจากการอบรม (Output)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล จากวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

2. กลุ่มตัวอย่าง เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการบริหารการพยาบาลรุ่นที่ 10 จำนวน 37 คน รุ่นที่ 11 จำนวน 46 คน และผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว 1 ปี จำนวน 37 คน

3. เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

คณะผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นเองตามกรอบการประเมินเชิงระบบ ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สังกัด

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) จำนวน 13 ข้อ ด้านการดำเนินการจัดอบรม (Process) จำนวน 7 ข้อ และด้านผลผลิตจากการอบรม (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) จำนวน 17 ข้อ รวมทั้งสิ้น 37 ข้อ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่

สำหรับผู้สำเร็จการศึกษา

1. ท่านคิดว่าข้อดีหรือจุดเด่นของหลักสูตรนี้ คือ
2. ท่านคิดว่าสิ่งที่ควรปรับปรุงมากที่สุดในหลักสูตรนี้เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรในรุ่นต่อไป คือเรื่องใด และควรปรับปรุงอย่างไร

สำหรับผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว 1 ปี

1. ท่านคิดว่าคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล ควรมีคุณลักษณะอย่างไร

2. ท่านคิดว่าผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล ควรมีสมรรถนะในด้านใดบ้าง พร้อมระบุเหตุผล

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาความเที่ยงตรง โดยผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน จากนั้นนำมาปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะ นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับผู้สำเร็จการศึกษารุ่นที่ 7, 8 และ 9 จำนวน 30 คน และคำนวณค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach method) มีค่าเท่ากับ 0.82

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยประสานกลุ่มตัวอย่าง และชี้แจงรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามระยะเวลาที่กำหนด ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคณะผู้วิจัยแจก

แบบสอบถามด้วยตนเองและจัดส่งทางไปรษณีย์ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

6. การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยนี้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาโครงการวิจัย กรมแพทยทหารบก เมื่อวันที่ 17 เม.ย. 2557 รหัสโครงการ N001q/57_Exp กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ จะได้รับการชี้แจงจากผู้วิจัยเกี่ยวกับรายละเอียดโดยผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย พร้อมทั้งถามความสมัครใจของทุกคนในการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้การปฏิเสธหรือยุติการเข้าร่วมวิจัยจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้เข้าร่วมวิจัย โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงกับกลุ่มตัวอย่างว่า การทำวิจัยในครั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จะเก็บไว้เป็นความลับโดยไม่ส่งผลเสียหายใด ๆ แก่ผู้เข้าร่วมวิจัย

ผลการวิจัย

จากการประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล จำนวน 83 คน จำแนกเป็นรุ่นที่ 10 จำนวน 37 คน รุ่นที่ 11 จำนวน 46 คน ขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเชิงปริมาณ

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	82	98.8
ชาย	1	1.2
อายุ (ปี)		
30 – 39	11	13.25
40 – 49	65	78.32
50 – 59	7	8.43
สังกัด		
กองทัพบก	47	56.63
กองทัพอากาศ	12	14.46
กองทัพอากาศ	5	6.02
พลเรือน	19	22.89

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็น ร้อยละ 78.32 สังกัดกองทัพบก คิดเป็นร้อยละ 56.63 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 98.80 อายุระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็น

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการพยาบาล เฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล จำแนกเป็นรายด้าน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ปักจายนำเข้า	4.23	0.61	ระดับดี
2. การดำเนินการจัดอบรม	4.24	0.58	ระดับดี
3. ผลผลิตจากการอบรม	4.48	0.54	ระดับดี

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า ความคิดเห็นต่อหลักสูตร พยาบาลเฉพาะทางสาขาการบริหารการพยาบาล ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับดี โดยที่ผลผลิตจากการอบรม มีค่าคะแนนเฉลี่ย และ $\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.54) รองลงมาได้แก่ การดำเนินการ จัดอบรม และปักจายนำเข้า โดยมีค่า $\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.58, และ $\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.61 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการบริหารการพยาบาลด้านปักจายนำเข้าจำแนกเป็นรายข้อ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านผู้เข้ารับการอบรม		
การปฏิบัติงานของท่านเกี่ยวข้องกับการอบรมครั้งนี้	4.54	0.66
ท่านสมัครใจเข้ารับการอบรม	4.54	0.66
ท่านมีความพร้อมในการเข้ารับการอบรม	4.15	0.73
2. ด้านวิทยากร		
มีคุณวุฒิและความสามารถเหมาะสม	4.83	0.38
เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมซักถามและแสดงความคิดเห็น	4.76	0.43
การถ่ายทอดความรู้ภาคทฤษฎีมีความเหมาะสม	4.67	0.47
การถ่ายทอดความรู้ภาคปฏิบัติมีความเหมาะสม	4.59	0.64
3. ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้		
บริการห้องสมุดมีความเหมาะสม	4.20	0.65
สื่อการสอนชัดเจนเข้าใจง่าย	3.96	0.51
สถานที่อบรมมีความเหมาะสม	3.83	0.68
การจัดเลี้ยงมีความเหมาะสม	3.78	0.70
โสตทัศนูปกรณ์เหมาะสม	3.65	0.67
เอกสารประกอบการอบรมมีความเหมาะสม	3.41	0.78

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า ปักจายนำเข้าด้านผู้เข้ารับการอบรม ข้อคำถามท่านสมัครใจเข้ารับการอบรม และการปฏิบัติงานของท่านเกี่ยวข้องกับการอบรมครั้งนี้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.66) ด้านวิทยากร ข้อคำถามมีคุณวุฒิและความสามารถเหมาะสม มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.38) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ข้อคำถามบริการห้องสมุดมีความเหมาะสม มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.65)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการบริหารการพยาบาลด้านการดำเนินการจัดอบรมจำแนกเป็นรายข้อ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.
1. บรรยายภาคในการอบรมส่งเสริมการเรียนรู้	4.15	0.51
2. รูปแบบของการจัดการอบรมมีความเหมาะสม	4.09	0.63
3. การศึกษาดูงานมีความเหมาะสม	4.04	0.51
4. การประเมินผลมีความเหมาะสม	4.00	0.56
5. เวลาที่ใช้ในการอบรมสอดคล้องกับเนื้อหา	4.00	0.70
6. การเรียงลำดับเนื้อหาการอบรมมีความเหมาะสม	3.89	0.53
7. ความเหมาะสมของเนื้อหาการอบรม		
บพ 01 นโยบายระบบสุขภาพและเศรษฐศาสตร์สุขภาพ	4.41	0.62
บพ.02 การบริหารจัดการทางการพยาบาล	4.52	0.55
บพ.03 การพัฒนาภาวะผู้นำทางการพยาบาล	4.59	0.54
บพ.04 การจัดการทรัพยากรบุคคลทางการพยาบาล	4.48	0.51
บพ.05 ปฏิบัติบริหารการพยาบาล 1	4.37	0.61
บพ.06 ปฏิบัติบริหารการพยาบาล 2	4.33	0.67

จากตารางที่ 4 สรุปได้ว่า ในด้านการดำเนินการจัดอบรมนั้น ความเหมาะสมของเนื้อหาการอบรมในรายวิชา บพ. 03 การพัฒนาภาวะผู้นำทางการพยาบาล มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบอื่นพบว่า บรรยายภาคในการอบรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.51)

ด้านผลผลิตจากการอบรม

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการบริหารการพยาบาลด้านผลผลิตจากการอบรม พบว่า ความรู้ที่ได้รับ/การนำความรู้ไปใช้ในการทำงาน จำแนกตามรายวิชา มีดังนี้

บพ 01 นโยบายระบบสุขภาพ หัวข้อการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม และการสร้างเสริมพลังอำนาจ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.55) หัวข้อเศรษฐศาสตร์สาธารณสุขมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.58)

บพ 02 การบริหารจัดการทางการพยาบาล หัวข้อการบริหารเวลา มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.50) หัวข้อการบริหารการเงิน งบประมาณและพัสดุ มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.57)

บพ 03 การพัฒนาภาวะผู้นำทางการพยาบาล หัวข้อมารยาทในการรับประทานอาหารแบบสากลและเข้าสังคม มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.47) หัวข้อการประชาสัมพันธ์และการสร้างภาพลักษณ์องค์กร และการใช้พลังเสียงและการนำเสนอ มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.55)

บพ.04 การจัดการทรัพยากรบุคคลทางการพยาบาล หัวข้อ การจัดอัตราค่าจ้างทางการพยาบาลและผลิตภาพทางการพยาบาลมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.48) หัวข้อความก้าวหน้าในบันไดวิชาชีพ มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.71)

บพ.05 ปฏิบัติบริหารการพยาบาล 1 หัวข้อ การเตรียมและดำเนินการจัดประชุมการสัมมนามีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.55) หัวข้อการจัดทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาภายในหน่วยงาน มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.59)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด ในส่วนของผู้สำเร็จการศึกษา มี 2 ประเด็น ได้แก่ 1. ข้อดีหรือจุดเด่นของหลักสูตรนี้ และ 2. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สำเร็จการศึกษา

1. ข้อดีหรือจุดเด่นของหลักสูตร

จำแนกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านเนื้อหาหลักสูตร และด้านผู้สอน ดังนี้

1.1 ด้านเนื้อหาหลักสูตร ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในด้านเนื้อหาหลักสูตร โดยเห็นว่า มีความครอบคลุมในการพัฒนาผู้นำทางการพยาบาลทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง พัฒนาผู้นำและสร้างเครือข่ายสถาบันมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงภาคปฏิบัติ ดังข้อความต่อไปนี้

- เป็นหลักสูตรที่เพิ่มพูนความรู้และทักษะในด้านการบริหารการพยาบาล สำหรับผู้บริหารและผู้เตรียมพร้อมจะขึ้นสู่ตำแหน่งบริหารให้ทันต่อยุคการเปลี่ยนแปลง

- การเรียนรู้และพัฒนาภาวะผู้นำในการเตรียมตัวเป็นผู้บริหาร ตั้งแต่แนวคิดทฤษฎี ภาวะผู้นำ การพัฒนาบุคลิกภาพภายในและภายนอกของผู้นำ การสร้างเสริมวิสัยทัศน์ของผู้นำในการดูงานที่หลากหลายสถาบัน รวมไปถึงการบริหารอัตรากำลัง การบริหารงานด้านวิชาการ และพัฒนาคุณภาพซึ่งหัวหน้างานทุกคนต้องนำไปใช้ การนำทฤษฎีต่าง ๆ ให้สามารถประยุกต์ได้เมื่อกลับไปทำงาน ทุกวิชาในหลักสูตรนี้เหมาะสมตั้งแต่การเริ่มเป็นผู้บริหารระดับต้นหรือการเตรียมพร้อม

- จุดเด่น คือ เนื้อหาและวิชาที่เรียนตลอดหลักสูตรเมื่อเรียนจบแล้วสามารถนำไปปรับใช้จริงในหน่วยงาน

- นำเอาความรู้การบริหารจัดการทางการพยาบาลและบริหารทรัพยากรมนุษย์ ไปพัฒนาบุคลากรทางการพยาบาล และการพัฒนาตนเองในด้านการเป็นผู้นำ และกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ดี โดยใช้หลักแนวคิดที่ได้จากการเรียนรู้

- เป็นหลักสูตรที่พัฒนาภาวะผู้นำ บุคลิกภาพพัฒนาให้เน้นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ

- เพิ่มศักยภาพภาวะผู้นำและการสร้างเครือข่าย

- เป็นวิทยาลัยพยาบาลที่สามารถจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาเฉพาะทางบริหารการพยาบาล ทำให้พัฒนาความเป็นภาวะผู้นำและการพัฒนาการบริหารจัดการทางการพยาบาลได้มากถึง 11 ปี และผู้ที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปบริหารหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ได้ศึกษาดูงานนอกสถานที่ทั้งของรัฐบาลและเอกชน และที่สำคัญดูงานต่างประเทศ ทำให้มุมมองกว้างมากขึ้นในระดับ International

- การฝึกประสบการณ์วิเคราะห์ผู้บริหารรายกรณี ทำให้เกิดการเรียนรู้ในบทบาทหัวหน้างาน ซึ่งสัมพันธ์กับบทเรียนที่ได้รับการศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานของตนเองให้บทบาทผู้บริหารต่อไป

1.2 ด้านผู้สอน ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในด้านผู้สอน โดยเห็นว่าวิทยากรมีความรู้ความสามารถสามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี ดังข้อความต่อไปนี้

- วิทยากรมีความรู้ความสามารถ สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี

- วิทยากรมาจากหลายหน่วยงานทำให้ได้เครือข่ายเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร ผู้สำเร็จการศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 การบริหารจัดการ

- ควรจัดให้มีชั่วโมงผู้รับผิดชอบหลักสูตร/เลขานุการ หลักสูตรพบในชั้นเรียน เพื่อให้คำแนะนำปรึกษา

- ควรปรับปรุงเรื่องตารางสอน เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงหลายครั้ง

- ควรมีการประสานงานในกิจกรรม/การเรียนต่าง ๆ หรือการบริหารจัดการหลักสูตรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง

2.2 การศึกษาดูงานและการฝึกภาคปฏิบัติ

- เนื้อหาของหลักสูตรครบถ้วน ครอบคลุมดี ข้อเสนอแนะเรื่องสถานที่ดูงาน ให้มีความหลากหลาย

- การฝึกปฏิบัติงาน ติดตามผู้บริหาร ในแต่ละครั้งควรใช้เวลาเพียงครึ่งวัน

- การฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วย ควรเว้นช่วงการไปโรงพยาบาล เพื่อให้มีเวลากลับมาทบทวนหัวข้อและเตรียมข้อมูลในครั้งต่อไป

2.3 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

- การพัฒนาระบบสารสนเทศ ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา

- ควรมีการแจกจ่ายเอกสารประกอบการสอนล่วงหน้า

ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด ในส่วนของผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา มี 2 ประเด็น ได้แก่

1. คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการบริหารการพยาบาล และ
2. สมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการบริหารการพยาบาล นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา

1. คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการบริหารการพยาบาล
ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกเป็นด้านบุคลิกภาพ และด้านความรู้ความสามารถ ดังนี้

- 1.1 ด้านบุคลิกภาพ
 1. มีภาวะผู้นำ
 2. รู้จักการประนีประนอม มีความเป็นกัลยาณมิตร
 3. แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
 4. ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ หรือความท้าทายต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
 5. มีความคิดริเริ่มทั้งในการทำงานและการทำกิจกรรมสนับสนุนหน่วยงาน
 6. เป็นแบบอย่างที่ดี บุคลิกภาพน่าเชื่อถือ
 7. ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดเชิงบวก
 8. มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับมอบหมาย และในสิ่งที่ทำ
 9. มีความจริงใจ ซื่อสัตย์ มีความเมตตา มีคุณธรรม
- 1.2 ด้านความรู้ความสามารถ
 1. มีวิสัยทัศน์ มองภาพรวมทั้งระบบ
 2. มีทักษะในการตัดสินใจ/วางแผน/แก้ปัญหา/สร้างทีมงาน
 3. มีการกระจายอำนาจ สามารถบริหารการจัดการองค์ได้เป็นอย่างดี
 4. รู้จักการทำงานในเชิงรุก นำกลยุทธ์ใหม่ ๆ มาปรับใช้ในการบริหารจัดการ
 5. มีความรู้ความสามารถทั้งในด้านการพยาบาลและการบริหาร

6. สามารถสร้างเครือข่าย ความร่วมมือกับพยาบาลหน่วยงานอื่นและบุคลากรอื่น ๆ

2. สมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการบริหารการพยาบาล

ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านบริหาร
- 2.2 ด้านภาวะผู้นำ
- 2.3 ด้านการพยาบาล
- 2.4 ด้านการติดต่อสื่อสาร การประสานงาน
- 2.5 ด้านการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ
- 2.6 ด้านการจัดการข้อมูลและสารสนเทศ

การอภิปรายผล

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการบริหารการพยาบาล ระยะเวลา 16 สัปดาห์ ซึ่งได้รับการรับรองหลักสูตรจากสภาการพยาบาล ขออภิปรายผลตามกระบวนการปัจจัยนำเข้า การดำเนินการจัดอบรม และผลผลิตจากการอบรม ดังนี้

ปัจจัยนำเข้า

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ผู้เข้ารับการอบรม วิทยากร และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.61) ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมมาอบรมด้วยความสมัครใจและการปฏิบัติงานมีความเกี่ยวข้องกับการอบรมในครั้งนี้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.66) ด้านวิทยากร ข้อคำถามมีคุณวุฒิและความสามารถเหมาะสม มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.38) ทั้งนี้ เนื่องจากหลักสูตรนี้ได้รับการรับรองหลักสูตรจากสภาการพยาบาลแล้ว ดังนั้นคุณวุฒิและประสบการณ์ของวิทยากรจึงได้รับการตรวจสอบและมีความเหมาะสม สำหรับสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้พบว่าบริบทห้องสมุดมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.65) ซึ่งอาจเป็นผลจากการที่สถาบันได้มีการประกันคุณภาพการศึกษาทำให้ห้องสมุดมีการพัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน มีศักยภาพที่จะสนับสนุนให้บริการหนังสือและวารสารที่เกี่ยวข้องได้อย่างเพียงพอเหมาะสม สอดคล้องกับผลการศึกษาของปราณี อ่อนศรี แอน ไทยอุดม และผกากรอง ประทุมแก้ว (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรฝึก

อบรมพยาบาลกู้ชีพ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า พบว่าปัจจัยนำเข้าที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านผู้เข้ารับการอบรมพบว่าสมัครใจเข้ารับการอบรม ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.36) ด้านวิทยากรพบว่า มีคุณวุฒิและความสามารถ ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.48) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้พบว่า อุปกรณ์และเครื่องช่วยฝึกมีเหมาะสม ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.61) นอกจากนี้ ผลวิจัยครั้งนี้ยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา คือ การแจกจ่ายเอกสารประกอบการสอนมีความล่าช้า จึงมีข้อเสนอแนะควรให้มีการแจกเอกสารประกอบการสอนล่วงหน้า และควรพัฒนาระบบสารสนเทศให้สามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลาเพื่อความสะดวกในการสืบค้นข้อมูล

การดำเนินการจัดอบรม

จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินการจัดการอบรมที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ บรรยายภาคในการอบรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.51) ซึ่งประกอบด้วยการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริง แต่หัวข้อการเรียงลำดับเนื้อหาการอบรมมีความเหมาะสม มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.53) มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา คือ ควรปรับปรุงเรื่องตารางสอนเนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงหลายครั้ง อาจมีผลต่อลำดับเนื้อหาบ้าง สำหรับการฝึกปฏิบัติงานติดตามผู้บริหารในแต่ละครั้งควรใช้เวลาเพียงครึ่งวัน การฝึกปฏิบัติงานห่อผู้ป่วยควรเว้นช่วงการไปโรงพยาบาลเพื่อให้มีเวลากลับมาทบทวน

ผลผลิตจากการอบรม

ในภาพรวมความรู้ที่ได้รับ/การนำความรู้ไปใช้ในทุกรายวิชาอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร ดังนี้ มีความครอบคลุมในการพัฒนาผู้นำทางการพยาบาลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง พัฒนาผู้นำและสร้างเครือข่ายสถาบันมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงภาคปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วาสนา นัยพัฒน์ (2553) ที่พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินบริบทโครงสร้างหลักสูตร ปัจจัยนำเข้ากระบวนการเรียนการสอน ผลผลิตของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูง และจากการศึกษาของเพชร ทองเฝ้า และเกศกัญญา ไชยวงศา (2555) ได้ศึกษาการประเมินโครงการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) รุ่นที่ 9 พบว่าความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้า (Input) อยู่ในระดับมาก

ด้านกระบวนการ (Process) มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$ S.D. = 0.38) ด้านผลผลิต (Products) กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อประโยชน์/ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปสู่การปฏิบัติในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$ S.D. = 0.56)

ในส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล จำแนกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านบุคลิกภาพ 2. ด้านความรู้ความสามารถ ในส่วนของสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา มีความเห็นว่าควรประกอบด้วย 1. สมรรถนะด้านบริหาร 2. สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ 3. สมรรถนะด้านการพยาบาล 4. สมรรถนะด้านการติดต่อสื่อสาร การประสานงาน 5. สมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ 6. สมรรถนะด้านการจัดการข้อมูลและสารสนเทศ สอดคล้องกับสภาการพยาบาลที่ได้กำหนดสมรรถนะของผู้บริหารและผู้นำทางการพยาบาลระดับต่าง ๆ จำนวน 9 สมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะที่ 1 ภาวะผู้นำ สมรรถนะที่ 2 การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพ สมรรถนะที่ 3 การสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ สมรรถนะที่ 4 จรรยาบรรณวิชาชีพ จริยธรรม และกฎหมาย สมรรถนะที่ 5 นโยบายและสิ่งแวดล้อมด้านสุขภาพ สมรรถนะที่ 6 การวางแผนความสำเร็จขององค์กร สมรรถนะที่ 7 ความเป็นมืออาชีพในวิชาชีพการพยาบาล สมรรถนะที่ 8 การสร้างเครือข่ายและเสริมพลังชุมชน และสมรรถนะที่ 9 ความเป็นนานาชาติ (สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ, 2557) และสอดคล้องกับเลิศฤทธิ์ วุฒิตันติพงศ์ (2554) ได้กล่าวถึง สมรรถนะหลักของพยาบาลระดับบริหารควรมีสสมรรถนะ 10 ด้าน ดังนี้ 1 ด้านการบริหารจัดการระบบบริการ 2 ด้านบริการ 3 ด้านการติดต่อสื่อสารและการประสานงาน 4 ด้านความรู้และทักษะ 5 ด้านการวิจัย 6 ด้านการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ 7 ด้านการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจ 8 ด้านการวางแผน 9 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล และ 10 ภาวะผู้นำ จะเห็นได้ว่าสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ นั้นเป็นสมรรถนะที่สำคัญของผู้บริหารทางการพยาบาลที่ทุกฝ่ายมองเห็นอย่างสอดคล้องกัน นับได้ว่าเป็นสมรรถนะที่เด่นชัด ซึ่ง กิ่งกาญจน์ ใจซื่อกุล ชื่นจิตร โพธิ์ศัพท์สุข และวีราพร เขยสุวรรณ (2557) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาตนเองของพยาบาลวิชาชีพ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยกับความพึงพอใจการ

แห่งการเรียนรู้ของกลุ่มการพยาบาล ตามการรับรู้ของพยาบาล
วิชาชีพประจำการ โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการ
สาธารณสุขที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า (1) การพัฒนาตนเองของ
พยาบาลวิชาชีพ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอ
ผู้ป่วย และความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของกลุ่มการ
พยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับสูง (2) การพัฒนาตนเองของ
พยาบาลวิชาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นองค์การ
แห่งการเรียนรู้ในระดับปานกลาง ($r = 0.46$) และภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ
ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.64$) (3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ของหัวหน้าหอผู้ป่วย และการพัฒนาตนเองของพยาบาลวิชาชีพ
เป็นตัวแปรที่ร่วมกันทำนายความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ได้
ร้อยละ 46.80 ($R^2 = 0.468$) ดังนั้นถ้าผู้บริหารมีภาวะผู้นำก็จะ
ก่อให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง
สาขาการบริหารการพยาบาล ในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านการ
ดำเนินการจัดอบรม และด้านผลผลิตจากการอบรม สามารถนำ
ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร ให้มี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยพิจารณาบทวนเกี่ยวกับการบริหาร
จัดการ การศึกษาดูงานให้มีความหลากหลาย การฝึกภาคปฏิบัติ
ควรฝึกปฏิบัติจริงวัน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ควรพัฒนา
ระบบสารสนเทศให้สามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลาเพื่อความ
สะดวกในการสืบค้นข้อมูล

2. ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรในรุ่นต่อไปควร
พิจารณาเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรนี้
เกี่ยวกับสมรรถนะด้านบริหาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านการพยาบาล
ด้านการติดต่อสื่อสาร การประสานงาน ด้านการคิดวิเคราะห์
และตัดสินใจ ด้านการจัดการข้อมูลและสารสนเทศ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาติดตามผู้สำเร็จการศึกษา
หลักสูตรนี้ภายหลังสำเร็จการศึกษาทุก 1 ปี เพื่อนำมาใช้เป็น
แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้สำเร็จ
การศึกษาหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการบริหารการ
พยาบาล และมีการประเมินสมรรถนะเพื่อการพัฒนาบุคลากร

เอกสารอ้างอิง

- กิงกาญจน์ ใจเชื้อกุล, ชื่นจิตร โพธิ์ศัพท์สุข และวัชรพร
เชยสุวรรณ. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาตนเองของพยาบาลวิชาชีพ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของกลุ่มการพยาบาล ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพประจำการ โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 4* สืบค้นเมื่อ 28 กันยายน 2557 จาก http://www.stou.ac.th/thai/grad_std/Masters.
- ทรงลักษณ์ ณ นคร, กัญญาดา ประจุศิลป. (2557). การพัฒนา
แบบประเมินธรรมาภิบาลในองค์การพยาบาล.
วารสารพยาบาลทหารบก. 15(2) : 225-231.
- ปราณี อ่อนศรี, แอน ไทยอุดม และผกากรอง ประทุมแก้ว
(2556) การประเมินหลักสูตรฝึกอบรมพยาบาลกู้ชีพ
โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า. *วารสารพยาบาลทหารบก*.
14(3) : 125-132.
- พิสนุ พองศรี. (2551). *เทคนิควิธีประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ:
พรอพเพอร์ตี้พริ้นท์.
- พัชนี สมพงษ์. (2555). *การประเมินโครงการศึกษาอบรม
หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิทยาการประเมิน*.
- เพชร ทองแก้ว และ เกศกัญญา ไชยวงศา (2555) *การประเมิน
โครงการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง
สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป รุ่นที่ 9*. สืบค้นเมื่อ 29
กันยายน 2557. จาก <http://www.bcn.ac.th/research>.
- มยุรี บุญริ้ว. (2547). การประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร
ธุรกิจชุมชนตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์.
- เลิศฤทธิ์ วุฒิตันติพงศ์ (2554). *สมรรถนะหลักของพยาบาล
ระดับบริหาร*. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2557
จาก <http://www.med.cmu.ac.th/hospital>.
- วาสนา นัยพัฒน์. (2553. พฤษภาคม - สิงหาคม). การประเมิน
หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการบริหารการ
พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก.
การพยาบาลและการศึกษา. 3(2) : 2-15.

- วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. คู่มือนายทหารนักเรียนหลักสูตร
การพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการ
พยาบาล รุ่นที่ 11. 2556. เอกสารอัดสำเนา.
- วรรณรัตน์ ศรีกันท, พัชราภรณ์ อุ่นเตจ๊ะ. (2557). การปฏิบัติ
การพยาบาลสู่การวิจัย. *วารสารพยาบาลทหารบก*.
15(2) : 15-21.
- รุ่งฤดี กล้าหาญ, พรทิพย์ ไชยโล่. (2556). การพัฒนาระบบ
การประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาล
ของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารพยาบาลทหารบก*.
14(2) : 48-58.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2552). *เทคนิคการประเมินโครงการ*.
กรุงเทพฯ : จตุพรดีไซน์.
- สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ. (2557). การเตรียมผู้บริหารการ
พยาบาลบนฐานสมรรถนะ. สืบค้นเมื่อ 29 ก.ย. 57
จาก [http://www.tnc.or.th/files/2013/06/
news-2747/5_22765.pdf](http://www.tnc.or.th/files/2013/06/news-2747/5_22765.pdf)
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2554). *การประเมินผลโครงการ:
หลักการและการประยุกต์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ : สามลดา.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2550). *การประเมินโครงการ: แนวทาง
สู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ ตรีนัย. (2557). การเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิดในการ
ปฏิบัติการพยาบาลเด็กชั้นสูง : ประสพการณ์ และ
ผลลัพธ์การเรียนรู้ของนิสิตพยาบาลระดับบัณฑิต
ศึกษา. *วารสารพยาบาลทหารบก*. 15(2) : 378-385.
- สรินทร เชี่ยวโสธร. (2557). รูปแบบการบริหารยุทธศาสตร์
แบบบูรณาการเพื่อนำองค์กรสู่วิสัยทัศน์. *วารสาร
พยาบาลทหารบก*. 15(2) : 110-116.